

# NHÀ TUYỂN DỤNG “LẮC ĐẦU”, VÌ SAO?

**Ngày 30/8/2007, Bộ GD&ĐT chính thức công bố chủ đề năm học 2007 - 2008 ở bậc đại học là “Nói không với đào tạo không đạt chuẩn và không theo nhu cầu xã hội”. Ngay sau đó, đã có nhiều ý kiến thảo luận sôi nổi xoay quanh vấn đề này. Đặc biệt là vấn đề chất lượng của người học như: kiến thức chuyên môn, khả năng sáng tạo, kỹ năng thực hành, kỹ năng sống...**

Gần đây nhất, tại một hội thảo giao dịch việc làm và đào tạo theo yêu cầu của xã hội diễn ra ngày 25/4/2008 tại Đà Nẵng đã đánh giá “chỉ 15% sinh viên ra trường đáp ứng yêu cầu việc làm”. Nguyên nhân là do sinh viên sau khi tốt nghiệp thiếu cả kỹ năng cứng (hard skill) lẫn kỹ năng mềm (soft skill). “Phần lớn sinh viên không đạt yêu cầu trong quá trình phỏng vấn không phải vì thiếu kiến thức mà là do thiếu các kỹ năng mềm (soft skills) và trình độ tiếng Anh chưa đạt” (Ý kiến của Bà Hồ Thị Thu Uyên - Giám đốc đối ngoại của Công ty TNHH Intel Products Vietnam đăng trên báo SGGP ngày 13/6/2008).

Khi vào làm ở các tập đoàn nước ngoài lớn như Intel, những kiến thức xã hội, kỹ năng mềm rất được coi trọng”. Theo một kết quả điều tra của Intel khảo sát gần 2.000 sinh viên năm cuối của các trường đại học “top” như Trường ĐH Bách khoa TP.HCM, Trường ĐHKHTN (ĐHQG TP.HCM), Trường ĐH Bách khoa Đà Nẵng... nhưng cuối cùng chỉ chọn được 40 sinh viên mới ra trường vào làm việc

chính thức. Sắp tới, các bạn trẻ này sẽ qua Malaysia làm việc từ 9 tháng đến 1 năm và sẽ là những kỹ sư nòng cốt của Intel tại Việt Nam. Bảng khảo sát không khó, có khoảng 65 - 70 câu gồm câu hỏi về kiến thức nền tảng về kỹ thuật, tiếng Anh và các kỹ năng mềm. Sinh viên chỉ cần trả lời 40/70 câu là đạt. Intel đã làm khảo sát tương



tự các nước như Malaysia, Trung Quốc, tỷ lệ khảo sát đạt yêu cầu tại Việt Nam là thấp nhất (Báo SGGP).

Trong số những sinh viên tốt nghiệp, khá nhiều sinh viên có kết quả học tập tốt, cá biệt có cả những người là Thủ khoa nhưng không thuyết phục được các nhà tuyển dụng, hoặc được chấp nhận tuyển dụng nhưng khả năng đáp ứng công việc rất hạn chế, nhất là khả năng giao tiếp, khả năng thuyết trình, thuyết phục, xử lý tình huống... Đó chính là các kỹ năng mềm cần thiết của sinh viên.

## KỸ NĂNG MỀM LÀ GÌ?

Kỹ năng mềm là thuật ngữ dùng để chỉ các kỹ năng quan trọng trong cuộc sống con người như: kỹ năng sống, giao tiếp, lãnh đạo, làm việc

theo nhóm, kỹ năng quản lý thời gian, thư giãn, vượt qua khủng hoảng, sáng tạo và đổi mới... (theo từ điển wikipedia).

Theo cách hiểu khác, kỹ năng “mềm” chủ yếu là những kỹ năng thuộc về tính cách con người, không mang tính chuyên môn, không thể sờ nắm, không phải là kỹ năng cá tính đặc

biệt, chúng quyết định khả năng bạn có thể trở thành nhà lãnh đạo, thính giả, nhà thương thuyết hay người hòa giải xung đột (theo bwportal). Kỹ năng mềm khác với kỹ năng cứng (hard skill) để chỉ trình độ chuyên môn, kiến thức chuyên môn hay bằng cấp và chứng chỉ chuyên môn. Những kỹ năng “cứng” thường xuất hiện trên bản lý lịch - khả năng học vấn, kinh nghiệm và sự thành thạo về chuyên môn.

Thông thường có 9 loại tính cách mềm (kỹ năng mềm) đặc trưng nhất, đó là: (1) Có một quan điểm lạc quan; (2) Hòa đồng với tập thể; (3) Giao tiếp hiệu quả; (4) Tổ thái độ tự tin; (5) Luyện kỹ năng sáng tạo; (6) Thừa nhận và học hỏi từ những lời phê bình; (7) Thúc đẩy chính mình và dẫn dắt người khác; (8) Đa năng và ưu tiên những việc cần làm trong danh sách

của bạn; (9) Có cái nhìn tổng quan.

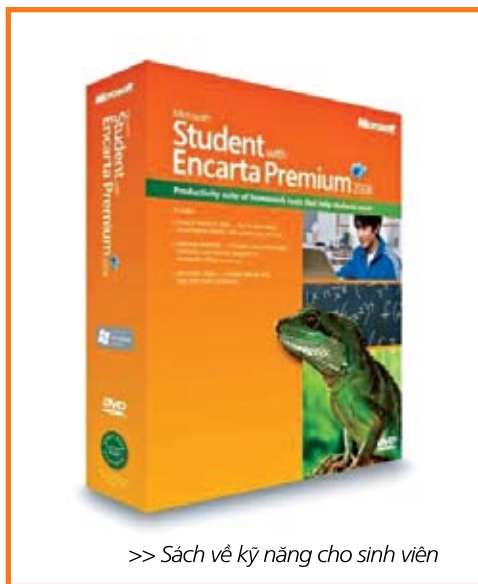
Theo một cách hiểu khác, kỹ năng mềm, đó là: Khả năng làm việc theo nhóm; Sự linh hoạt trong công việc; Tính cẩn thận tỉ mỉ; Năng động (24h.com.vn).

Kỹ năng mềm thiên khá nhiều về yếu tố bẩm sinh, tuy nhiên phần lớn con người nếu chịu khó rèn luyện thì vẫn có thể nâng cao đáng kể kỹ năng của bản thân. Điều này thực sự Thực tế cho thấy người thành đạt chỉ có 25% là do những kiến thức chuyên môn, 75% còn lại được quyết định bởi những kỹ năng mềm họ được trang bị (theo wikipedia). Những người sử dụng lao động coi trọng các kỹ năng “mềm”, bởi vì các nghiên cứu cho thấy chúng là một nhân tố đánh giá rất hiệu quả bên cạnh những kỹ năng công việc truyền thống hay còn gọi là kỹ năng “cứng”. Một cuộc nghiên cứu mới đây cho thấy những tiêu chuẩn để đánh giá con người như sự tận tâm, tính dễ chịu cũng là những nhân tố dự báo quan trọng đối với sự thành công trong nghề nghiệp giống như khả năng về nhận thức và kinh nghiệm làm việc (theo Bwportal).

Kỹ năng mềm quan trọng như vậy, nhưng trong chương trình đào tạo chính thức của các nhà trường lại rất ít quan tâm đến việc này. Do vậy, để có được các kỹ năng mềm, sinh viên cần được tạo cơ hội thể rèn luyện trong quá trình còn trên ghế nhà trường như: tham gia công tác Lớp - Đoàn - Hội, các câu lạc bộ học thuật, câu lạc bộ sở thích, các diễn đàn, các hoạt động bên ngoài xã hội, đi làm thêm... Trong những môi trường đó, nhà trường và tổ chức Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên có vai trò hết sức quan trọng.

## KỸ NĂNG MỀM CHO SINH VIÊN VÀ VAI TRÒ CỦA ĐOÀN TN, HỘI SV

Với vị trí vai trò là 2 tổ chức chính trị - xã hội, ngoài chức năng nhiệm vụ là góp phần cùng với nhà trường giáo dục toàn diện cho sinh viên, hoạt động



>> Sách về kỹ năng cho sinh viên

của Đoàn - Hội chính là môi trường rất tốt để sinh viên rèn luyện các kỹ năng. Thông qua hoạt động sinh viên có cơ hội để thể hiện và tự khẳng định mình, được rèn luyện các kỹ năng: nói trước công chúng, kỹ năng thuyết phục, kỹ năng viết, nghiên cứu tổng hợp, phân tích vấn đề, kỹ năng tổ chức, lãnh đạo và quản lý công việc, kỹ năng xử lý các tình huống, tinh thần hòa đồng, đức tính hy sinh... Thực tiễn cho thấy, những sinh viên đã trải nghiệm thực sự qua công tác Đoàn - Hội sau khi tốt nghiệp đều có khả năng thích ứng rất nhanh với môi trường, nhất là vượt qua các thử thách của các nhà tuyển dụng “khó tính”. Phần lớn trong số họ đều có khả năng tiếp tục trở thành các thủ lĩnh.

Trong những năm gần đây, Đoàn - Hội ngày càng coi trọng công tác hỗ trợ cho thanh niên trong việc rèn luyện kỹ năng. Nghị quyết Đại hội

Đoàn các cấp nhiệm kỳ vừa qua đã chỉ rõ quan điểm: song song với việc phát huy thanh niên là cần phải tích cực hỗ trợ thanh niên. Đoàn đã phát động phong trào hành động cách mạng mới của thanh niên đó là “5 xung kích phát triển kinh tế - xã hội và 4 đồng hành cùng thanh niên trên con đường lập thân lập nghiệp”. Trong đó “Đồng hành với thanh niên trong phát triển kỹ năng xã hội” là 1 trong 4 nội dung quan trọng được đề ra (Văn kiện Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ IX).

Là một bộ phận không tách rời trong hệ thống nhà trường, thực tiễn trong thời gian qua, Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên đã nhận được sự quan tâm, động viên và tạo điều kiện của các nhà trường, các nhà doanh nghiệp và của cả xã hội. Nhờ đó mà nhiều sinh viên có nhiều cơ hội để rèn luyện, năng động hơn và trưởng thành khá sớm khi còn trên ghế nhà trường. Tiêu biểu như sinh viên các đơn vị ĐHQGHN (Đoàn TNCSSHCM ĐHQGHN đã triển khai dự án đào tạo kỹ năng cho sinh viên), Trường ĐH Bách khoa Hà Nội, Trường ĐH Kinh tế Quốc dân, Trường ĐH Ngoại thương, Trường ĐH Hà Nội, Trường ĐH Kinh doanh và Công nghệ... Đặc biệt phải kể đến mô hình sinh viên Trường ĐH Ngoại thương được rèn luyện kỹ năng mềm khá bài bản và chuyên nghiệp thông qua hoạt động của các Câu lạc bộ. Ngoài việc tạo điều kiện cho sinh viên rèn luyện trong nhà trường, một số trường đã rất chủ động trong việc tạo điều kiện cho sinh viên thực tập ngoài xã hội như: giới thiệu cho sinh viên đi thực tập, làm thêm, tham gia vào các đề tài, dự án... (nhiều trường đã có riêng bộ phận quan hệ doanh nghiệp và giới thiệu việc làm như Trường ĐH Hoa Sen).

Tuy nhiên, số trường có số đông sinh viên năng động chưa nhiều. Nguyên

nhân là do Đoàn - Hội ở một số trường còn thiếu sự năng động trong việc đổi mới nội dung, hình thức hoạt động, chưa tạo được ra những sân chơi thu hút đông đảo sinh viên tham gia và cũng chưa chủ động tìm kiếm các nguồn lực xã hội hóa cho công tác

viên hoạt động, qua đó góp phần vào việc giáo dục toàn diện cho sinh viên. Đồng thời tạo điều kiện thuận lợi nhất cho sinh viên có được không gian hoạt động hợp lý trong nhà trường và có thêm nhiều cơ hội được thực tập, thực hành bên ngoài xã hội.

Đó chính là chất lượng đào tạo của các nhà trường thể hiện ở kiến thức chuyên môn của mỗi sinh viên khi tốt nghiệp. Có được kỹ năng cứng và kỹ năng mềm, nhà tuyển dụng không thể nói lời từ chối mà phải nói lời mời. Lời khuyên của các doanh nghiệp:

Ngoài việc học trên giảng đường, sinh viên phải học nhiều kỹ năng trong quá trình không có thông qua các hoạt động xã hội, các câu lạc bộ sở thích...



thanh niên. Trong khi đó, cũng cần chỉ ra rằng, lãnh đạo một số trường chưa thực sự quan tâm đến vấn đề này. Chưa tạo điều kiện trong việc cấp kinh phí, dành không gian cho sinh viên hoạt động, đặc biệt là việc tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên vươn ra các hoạt động ngoài trường.

### LÀM GÌ ĐỂ TRANG BỊ KỸ NĂNG MỀM CHO SINH VIÊN?

Kỹ năng mềm cần thiết là thế! Tuy nhiên, để trang bị cho sinh viên những kỹ năng mềm rất cần có sự quan tâm thỏa đáng của tất cả các cấp, các ngành chứ không phải trách nhiệm riêng của Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên. Trong đó, trách nhiệm của các nhà trường là tạo điều kiện thuận lợi nhất cho Đoàn Thanh niên - Hội Sinh

Về phía Nhà nước, cần quan tâm tạo điều kiện về không gian sống và sinh hoạt sinh viên. Cần tạo ra một môi trường xã hội thực sự năng động, tạo động lực cho sinh viên sớm được thực hành xã hội và coi đây là một nhu cầu không thể thiếu của sinh viên khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

Cuối cùng về phía các nhà doanh nghiệp, cần chủ động phối hợp với các nhà trường hơn nữa trong việc tham gia vào quá trình đào tạo, tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên thực tập thực hành, định hướng nghề nghiệp, tích cực hỗ trợ các nguồn lực cho Đoàn - Hội hoạt động, giúp sinh viên có thêm nhiều cơ hội để rèn luyện.

Kỹ năng mềm là hành trang rất quan trọng của người sinh viên. Tuy nhiên, đây chỉ là điều kiện "đủ". Do vậy, song song với việc rèn luyện kỹ năng "mềm", kỹ năng "cứng" vẫn phải là điều kiện "cần" của mỗi sinh viên.

"Hon ai hết, chính bản thân sinh viên phải tự biết mình đang thiếu gì và tự bổ sung chứ không thể ngồi chờ nhà trường. Kỹ năng "mềm" không được học trong nhà trường nhưng ngày càng được các nhà tuyển dụng coi trọng vì ảnh hưởng đến mức độ thành công của công việc. Những sinh viên mang tư tưởng thụ động "trường dạy gì thì em biết vậy" khi ra trường sẽ thiệt thòi hơn những SV biết chủ động trau dồi những kiến thức mình đang thiếu trước khi ra trường" (Báo SGGP).

Ngày nay, "Bản lĩnh - tri thức - sức khỏe - kỹ năng" là 4 hành trang không thể thiếu của mỗi sinh viên. Không còn chần chừ gì nữa, sinh viên ĐHQGHN hãy tận dụng thời cơ, tích lũy thật nhanh để có đủ 4 hành trang trên vai tự tin bước vào cánh cửa hội nhập.

>> HƯƠNG DƯƠNG